

Vergaderjaar 2007–2008

25 074

Ministeriële Conferentie van de Wereldhandelsorganisatie (WTO)

Nr. 157

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2008

Hierbij willen wij nader ingaan op de onderhandelingen inzake de Economic Partnership Agreements (EPA's). In het bijzonder zal aandacht besteed worden aan de ruimte voor herziening en aanpassing van de akkoorden, zoals toegezegd door de staatssecretaris van Economische Zaken in het VAO van 22 mei jl. (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2007–2008, nr. 87, blz. 6150–6154) naar aanleiding van de nog niet in stemming gebrachte motie 25 074, nr. 153 van de heer Irrgang (SP) en de heer Vendrik (GroenLinks).

Het waarborgen van de EPA als instrument voor economische ontwikkeling

EPA's dienen de economische ontwikkeling van de ACP-landen te ondersteunen en niet te ondergraven. Dit is een uitgangspunt dat door alle betrokkenen, de Europese Commissie, de lidstaten en de ACP-landen wordt gedeeld. Uit het pleidooi voor het opnemen van herzieningsclausules spreekt de zorg dat de huidige afspraken wellicht onvoldoende waarborg zouden bieden voor een effectieve aanpak van mogelijke negatieve gevolgen van de (interim-) EPA's. De regering deelt die zorg en heeft deze ook geuit in Brussel tijdens de RAZEB van 26/27 mei jl. Naast een pleidooi voor een flexibele en pragmatische aanpak van de Europese Commissie bij zowel de vervolgonderhandelingen als de implementatie van de akkoorden, dringt Nederland aan op een goed monitoringsysteem.

Onderstaand treft u een overzicht van de verschillende technische mogelijkheden (én het Nederlandse standpunt hierop) die de EPA's bieden om dan wel in de onderhandelingsfase dan wel in de implementatiefase zaken aan te passen wanneer dit in het belang is van de ontwikkeling van de ACS-landen.

Flexibele opstelling van de EU noodzakelijk in vervolgonderhandelingen

Na moeizame onderhandelingen zijn het afgelopen jaar een aantal akkoorden tot stand gekomen met de ACS-landen. Deze (interim)akkoorden hebben ervoor gezorgd dat een goede markttoegang tot de EU voor de ACS-landen is gewaarborgd. Om deze akkoorden juridische status te geven, en daarmee WTO-panelen te voorkomen, is het belangrijk dat deze ondertekend worden. Het bevorderen van regionale integratie in de verschillende regio's is echter eveneens zeer belangrijk voor de economische ontwikkeling van de ACS-landen. Het opschalen van individuele naar regionale akkoorden biedt hiervoor de beste kans, op voorwaarde dat hier draagvlak voor aanwezig is aan ACS-zijde. Het is daarom van belang dat de EU zich flexibel opstelt in de vervolgonderhandelingen, en daar hebben de lidstaten zich dan ook voor uitgesproken tijdens de RAZEB. Dit betekent dat de interimakkoorden wel als uitgangspunt voor de vervolgonderhandelingen dienen, maar niet als blauwdruk voor de regionale akkoorden moeten gelden. Ook moeten markttoegangsschema's aangepast worden wanneer dit in het belang is van regionale integratie en ACS-landen moeten gunstige bepalingen in akkoorden in andere regio's, waar van toepassing, kunnen overnemen. Dit is expliciet verwoord in de raadsconclusies (zie bijlage)¹.

Dit doet overigens niets af aan de Nederlandse positie dat ACS-landen uiteindelijk zelf moeten kiezen voor een EPA. Wanneer hiervoor geen draagvlak bestaat dan blijft het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS standaard, APS+ of EBA, afhankelijk van de kwalificaties van een ontwikkelingsland) wat Nederland betreft een alternatief. Alle ACS-landen hebben zich tot op heden uitgesproken voor voortzetting van de onderhandelingen.

Monitoring en aanpassing

Het is gebruikelijk dat onder een handelsakkoord een monitoringsysteem wordt opgezet. In de regel bestaat dit uit de opzet van een gemeenschappelijke raad die de implementatie in de praktijk nauwlettend blijft volgen (al dan niet bijgestaan door een technisch comité). Indien noodzakelijk kunnen Verdragspartijen in deze raad besluiten om afspraken te herzien, bijvoorbeeld in de markttoegangsschema's. De volledige EPA met Cariforum heeft dan ook een uitgebreid institutioneel hoofdstuk (Deel V) dat bepaalt waar de Verdragspartijen eventuele kwesties kunnen neerleggen. De institutionele hoofdstukken in de interim-EPA's zijn nog niet allemaal even ver uitgewerkt, maar er is geen twijfel dat uiteindelijk eenzelfde institutionele structuur zal worden gekoppeld aan de volledige akkoorden. Nederland is voorstander van een goede institutionele inrichting van de EPA's, waarbij op actuele kwesties die zich in de handelspraktijk kunnen voordoen adequaat kan worden ingesprongen. De recente raadsconclusies hebben het belang van goede monitoring benadrukt.

Beschermings- en herzieningsclausules

Tenslotte is van belang dat de akkoorden zelf al op verschillende manieren ruimte bieden om de ACS-landen te beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen als gevolg van de liberaliseringsafspraken. De verschillende vrijwaringsclausules in interim-akkoorden kunnen worden ingeroepen op het moment dat de markt wordt of dreigt te worden geraakt ten gevolge van het openen van de markt. Deze clausules kunnen ook worden ingeroepen om een «infant industry» te beschermen of maatregelen te nemen in het kader van voedselzekerheid, milieu of betalingsbalansproblemen. Daarnaast maakt de EPA met Cariforum melding van een specifieke herzieningsclausule (artikel 246) waarin ruimte wordt geboden om het akkoord wanneer gewenst op onderdelen aan te passen. Ook in de

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

interim-EPA met SADC staat eenzelfde soort formule (artikel 108). De Europese Commissie heeft bevestigd dat het voor de hand ligt een dergelijke clause ook in andere toekomstige regionale akkoorden op te nemen.

De Nederlandse regering meent dat op bovenstaande wijze tegemoet wordt gekomen aan de betreffende zorgen van de Kamer, c.q. de indieners van de betreffende motie. De regering zal zich sterk blijven maken voor een effectieve toepassing van alle mogelijke flexibiliteit die de huidige en toekomstige akkoorden bieden.

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. G. Koenders

De staatssecretaris van Economische Zaken
F. Heemskerk